

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkerk; Ds. H.C. van der Ent, Elburg;
Ds. H. van Leeuwen, Driebergen; Ds. L.W. van der
Meij, Alphen a.d. Rijn; Ds. D. Slagboom, Katwijk aan
Zee; Ds. M.C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; Ds. M.
Vlietstra, Zeist; Ds. P. van Zonneveld, Driebergen; A.
Beukers, Alphen a.d. Rijn en Joh. van der Lee,
Alphen a.d. Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
4231 BP Meerkerk. Telef. 01837-1357

ADMINISTRATIE

A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a/d
Rijn, tel. 01720 - 74202, postrek. 70.43.50, t.n.v. de
administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen
a/d Rijn.

Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs
voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar.
Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

„IK..... met u!”

Richt. 6 : 16.

De Heere zegt in bovengenoemde tekst tegen Gideon: „Omdat Ik met u zal zijn, zo zult gij de Midianieten slaan als een enige man”. Omdat Ik met u zal zijn. Dat is toch wel het grootste wonder, dat denkbaar is. Dat die God, Die wij al in het Paradijs de oorlog hebben verklaard, en Wiens toorn en vloek wij over ons hebben ingeroepen, dat die God nu met ons is, aan onze kant staat, ons in Zijn gunst doet delen. Ja, en toch is er op deze aarde een volk, waarvan dat geldt. Gideon was er één van. Toen God hem verscheen, was het met de woorden: „De Heere is met u, gij strijdbare held”.

En dat Gideon de Midianieten zou overwinnen vond zijn diepste grond in dat woord van God: „Omdat Ik met u zal zijn.”

Laten wij dat bedenken. Als de Heere niet met ons is, dan is heel ons leven tevergeefs. Dan baat al ons denken en ons werken niet. Dan brengen alle jaren, alle schatten, alle deugden ons geen wezenlijk nut. Een mens, met wie de Heere niet is, betekent niets, is niets waard, brengt niets tot stand, dan wat verbrand en vervloekt wordt.

Zullen we onszelf dan niet biddend onderzoeken voor Gods Aangezicht? Of de Heere met ons is, opdat wij niet tevergeefs leven, niet tevergeefs lopen en moe worden, niet tevergeefs uitzien en hopen.

De enige grond van ware rust en hoop is gelegen in de zekerheid des geloofs, dat de Heere met ons is.

En de Heere is met ons, overal waar *Hij* ons roept; in elke weg, die *Hij* ons wijst; in het gebod, dat *Hij* ons geeft; onder het kruis, dat *Hij* ons oplegt; in de diepte, waarin *Hij* ons doet dalen; wanneer wij in onderwerping aan de Heere met last en moeite worden bezwaard; wanneer in het zoeken van Hem ons alle duivels benauwen; als de Geest ons leidt in de strijd tegen het vlees; als het tegen heel het leger der Midianieten in moet; als Gods Woord ons leidt tegen alle menselijke wijsheid in.

Zie, dan is de Heere met ons. En daarom de overwinning gewaarborgd. Immers: zo God met ons, voor ons is, wie zal tegen ons zijn? In heel de weg van de waarachtige bekering is de Heere met de Zijnen — hoe bang ze het in die weg ook kunnen hebben. In heel de weg, waarlangs God Zijn volk leidt, is Hij met hen — daarom zullen ze op die weg niet bezwijken. In al de beproevingen, in al het lijden van Zijn kinderen is de Heere met hen — daarom worden zij gelouterd, maar niet verteerd. In al de arbeid van Zijn knechten en kinderen, die naar Zijn Woord is, is de Heere met hen — en daarom is die arbeid niet ijdel in Hem.

„IK — met u!” Welk een wonder!

„IK — tegen u!” Dat is van nature zo. En dat is verdiend. En dat leert de Heere door Zijn Woord en Geest al de Zijnen.

Heere: ik, een kind des toorns! Ik heb gedaan, wat kwaad is in Uw oog; Dies ben ik, Heer! Uw gramschap dubbel waardig; 'k Erken mijn schuld!

God tegen mij! Dat heb ik verdiend. Ik heb zelf Hem de oorlog verklaard zonder enig voornemen ooit mijn vijandschap tegen Hem te laten varen. Maar — eeuwig wonder van vrije genade — Hij is mij te sterk geworden. Ik ben gewond, dodelijk gewond

geraakt door een pijl van Zijn liefde. En ik moest, ik mocht de wapenen van verzet inleveren, het doodvonnis als verdiend aanvaarden..... En God sprak mij vrij: „Vrees niet, Ik ben met U!” En ik mag Zijn Aangezicht zien, in gunst tot mij gewend, Zijn gunst ervaren, Zijn liefde smaken.

„IK — met u!” Maar hoe kan dat dan? Hoe is dat mogelijk? Wie maakte dat mogelijk? Wie verwierf genade voor schuldigen, vrijspraak voor vloekwaardigen?

Wie? Immanuël! De Heere Jezus Christus! DE grote Plaatsbekleder! Voor Hem kende de Vader geen enkel pardon. Van Hem belijdt de kerk in eeuwige verwondering: Hij werd van God verlaten, opdat wij nimmermeer van Hem verlaten zouden worden. Op Hem de vloek, voor ons de vrijspraak! Op Hem de toorn, voor ons de liefde!

„IK — tegen U!” Golgotha! Opdat Christus' bruidskerk zou ervaren: „IK — met u!”

En daarom:

*Hij, de Heer' der Heeren
Doet ons triomferen,
Hij, geducht in macht,
Slaat elk gunstig gade,
Die op Zijn genade
In benauwdheid wacht.*

Ds. M. Vlietstra.

Van de administratie

In de afgelopen periode kregen we weer veel betalingen van het abonnementsgeld binnen, zodat op de dag dat we dit schrijven (10 februari) ruim 2/3 van onze abonnees heeft betaald.

Met de betalingen ontvingen we het mooie bedrag van f 9696,50 aan giften. 6 nieuwe abonnees konden worden ingeschreven, waarvan 3 het blad als geschenkabonnement ontvingen.

Hartelijk dank voor al de giften, groot en klein, en voor de opgave van de abonnees. We zien uit naar de rest van de betalingen.

Adm. Bewaar het Pand: A. Beukers, Toussaintplein 20, 2406 XL Alphen a.d. Rijn. tel. 01720-74202, giro 704350.

Van de Redactie

1. Rectificatie. Er is bij de opmaak van het vorige nummer een fout gemaakt. Het artikel van Ds. Van der Meij, getiteld *Laus Deo*, eindigt bij de woorden: maar Hij gééft hem (d.i. de duivel) slechts de goddelozen én ongelóvigen ter besturing over. Wat verder volgt moet komen aan het einde van het artikel *Een troostwoord voor het geval we vrezen dat we zullen falen en tenslotte God zullen onteren.*

2. Testamentaire beschikkingen. We krijgen zo nu en dan een uitkering krachtens testamentaire beschikking. Mogelijk zijn er lezers van ons blad die onze stichting willen gedenken en niet weten hoe de tenaamstelling moet zijn. Met het oog daarop willen we dat weer eens vermelden. De naam van onze stichting is „Stichting Bewaar het Pand”. Deze is gevestigd te Meerkerk. Het adres is Prinses Marijkeweg 13. De bepalingen omtrent de verschuldigde belasting bij legaten enz. is voor de stichtingen als de onze zeer gunstig. Mede door testamentaire beschikkingen zijn we in staat geweest om ons blad zonder financiële zorgen uit te geven en er zelfs een uitbreiding aan te geven, hoewel de kosten van uitgave voortdurend gestegen zijn. Dat is voor ons als bestuur, tevens commissie van redactie van het blad, erg bemoedigend.

B.

Ds. P. Beekhuis

Even een kort bericht omtrent Ds. Beekhuis. We weten dat er met hem wordt meegedeeld. We kunnen op het ogenblik — het is maandagmorgen — niet veel positiefs mededelen omtrent het vermoedelijke verdere verloop van de ziekte, de thuiskomst enz. Mogelijk dat er over een paar dagen meer bekend is, maar dat is te laat voor opname in dit nummer.

Vorige week kwam er een complicatie in verband met de operatie, die tien uren had geduurd. De patient kreeg veel pijn. De dokters grepen in en dat heeft de Heere willen zegenen. Op het ogenblik is de patient zonder pijn. Hij is lopend patient. De Heere is goed voor hem en daar spreekt hij van. We wensen hem van harte verdere beterschap en bovenal de nabijheid des Heeren toe. Dan blijft er stof tot aanbidding over.

B.

Ontmoetingsdag

We willen weer herinneren aan de ontmoetingsdag, die D.V. zal worden gehouden op zaterdag 25 april a.s. in het kerkgebouw van de Chr. Geref. kerk te Sliedrecht-centrum. Het programma is als volgt:

morgensamenkomst, aanvang 10.30 uur:

opening: Ds. G. Blom te Meerkerk

spreker: Ds. J. Veenendaal te

Barendrecht

slotwoord: Ds. G. Bouw te Scheveningen.

Pauze

middagsamenkomst, aanvang 2 uur:

opening: Ds. K. Hoefnagel te Nieuwpoort

spreker: Ds. H.C. van der Ent te Elburg

slotwoord: Ds. M.C. Tanis te Sliedrecht-centrum.

We zijn ervan overtuigd, dat velen geen herinnering nodig hebben. Er zijn vele trouwe bezoekers van onze ontmoetingsdagen en zij zien weer uit naar deze dag. Voor anderen kan een kleine herinnering van belang zijn om te besluiten ook (weer) te gaan. Alle belangstellenden zijn van harte welkom. Het kerkgebouw is groot genoeg om zeer velen te ontvangen.

B.

De betekenis van het „bloed” in de Bijbel

3.

Na dus een en ander geschreven te hebben over de „offerdienst” ten opzichte van de betekenis van het „bloed” en de verschillende „samenstellingen” ervan, komen we thans tot een derde zaak, namelijk: de „bloed-plenging”.

Dit is de eigenlijke *acte* van de verzoening de *kern* van Israëls offerdienst. Het korr hier aan op het feit: *wat* met bloed worc. gedaan, d.w.z. dat het bloed van het dier terechtkomt op de door God Zelf aangegeven plaats: op het *altaar der verzoening*! Daàrop werd de bloedstroom gestuit! En dit gold al de offers van Israël, ja, al vanaf de besnijdenis en daarna van de zondoffers als „zoenoffers”, bij onwetend bedreven zonden; van de brandoffers, de dankoffers, de spijs- en drankoffers; voorts ook van de „buitengewone

offers", n.l. de verbondsoffers, de wijdingsoffers van de priesters en de ijveroffers, om n.l. de geslachtslinie zuiver te bewaren; en ook zelfs van de moord-offers, ten opzichte van verslagenen, van wie de moordenaar onbekend is gebleven.

Dit gold ook van de "reinigingswetten", namelijk bij de verontreiniging na het aanraken van een dode bij een veldslag. Dan was men zelfs 7 dagen onrein. Bijzonder gold die ontreiniging bij melaatsheid, waardoor alles aangetast werd, zelfs huizen en kleding.

Bijzonder hebben we hier te denken aan de GROTE VERZOENDAG bij Israël, namelijk aan de bok voor Jehova en de bok, welke de woestijn werd ingedreven. We hebben hier vooral ook te denken aan Israëls PAASFEEST, de verlossing uit Egypte, wanneer het bloed van het paaslam bestreken moest worden aan de bovendorpel en zijposten van Israëls woningen!

Lezer(es)? Is het "Bloed van het Lam Gods" ook al aan de deurposten van uw hart aangebracht? 't Kan zo spoedig te laat zijn, wanneer de Heere uw ziel opeist!

Wij willen thans nog wat nader ingaan op het genoemde feit: Wat met het bloed gedaan werd, zoals we reeds zo even hebben opgemerkt. We wijzen dan op de 4 hoofdmomenten van de offerdienst, namelijk:

- 1) De "VOORBEREIDING" of PRESENTATIE van het offer;
- 2) De "HANDOPLEGGING"
- 3) De "SLACHTINGSACTIE"
- 4) De "BLOEDPLENGING"

En in deze symbolen zien we zo treffend afgebeeld en in Christus vervuld de heilrijke zaken van het GODSRIJK!

Vooraf willen we echter nog even opmerken, dat de 3 eerste handelingen uitsluitend door de offeraar geschieden en droegen also een "menselijk-subjectief" karakter. De "bloedplenging" had plaats door de priester en als zodanig droeg zij een goddelijk-objectief karakter.

Treffende gedachten liggen opgesloten in de "VOORBRENGING" van het offer; we zouden kunnen zeggen in de "AANBIEDING" van het offer! Die aanbidding geschiedde door de offeraar zelf. Het woord "offeren" houdt in: "aanbieden". Het Hebr. woord voor "offeren" n.l. "aanbieden" luidt in het Hebreeuws: "KORBAAN" en betekent: "middel tot nadering". Welk een bemoedigende, ja, vertroostende gedachte en zaak ligt hierin opgesloten voor de schuldige, veroetmoedigde zondaar! "KORBAAN" betekent U mag naderen en handelen. 't Is volkomen gepermitteerd!

En waarom was dit zo vol van betekenis en vertroosting voor de offeraar? Wel, juist ook in verband met al satan's bestrijdingen, zowel toen als thans! Want, wat kan het verslagen hart van de zondaar met vrees vervuld zijn: het is voor mij, voor zulk een diep onwaardige en schuldige overtreder van Gods geboden, *niët!* Want ik heb te zwaar en te lang gezondigd tegen zulk een goeddoend God. Maar hoort het: Korbaan = het mag! Het is u volkomen toegestaan! De apostel wekt de vrezende, bestreden harten op in zijn brief aan de Hebreërs, hoofdstuk 4 vs. 16:

"Laat ons dan met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade, opdat wij barmhertigheid mogen verkrijgen, en genade vinden om geholpen te worden ter bekwarmer tijd!" Lezer(es)! Is er bij u ook zulk een heftige bestrijding? Durft u niet uit te gaan tot de Heere? 't Is voor mij, voor zulk één *niët!*

Ach, luister toch niet naar die "binnenpraters"! Maar luister naar Hem, Die U zo vriendelijk nodigt en bidt:

"Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is en uw arbeid door hetgeen niet verzadigen kan? Hoort aandachtiglijk naar Mij, en eet het goede, en laat uw ziel in vettigheid zich verlustigen!" (Jes. 55 : 2).

Betuigt de Heere Zelf niet: "Want bergen mogen wijken en heuvelen wankelen, maar Mijn goedertierenheid zal van u niet wijken en het Verbond Mijns vredes zal niet wankelen, zegt de HEERE, Uw Ontfermer!" (Jes. 54 : 10).

Dr.

v.L.

Schriftgeleerden

1.

Het horen van die naam kan wat doen, kan wat oproepen. Immers de schriftgeleerden staan niet te best aangeschreven. En dat door de jaren heen.

De opmerking: "je bent een schriftgeleerde" wordt niet positief bedoeld. Er zit dit in: "je bent een letterknecht". Het zit een "voet-te-hoog" bij je. Of allemaal kennis, zonder genade en dat blijkt in de houding. In de vijandschap. Wanneer we nu de Schrift opslaan en bijzonder de evangeliën lezen, dan weten we dat de schriftgeleerden in één adem genoemd worden met de Farizeeërs. Wat bij de Farizeeërs leefde, was de schriftgeleerden niet vreemd. Ze spannen samen tegen Jezus. Ze gingen Jezus gangen na, ze gaven acht op Zijn daden en luisterden scherp naar Zijn woorden. En dat niet omdat zij openstonden voor Hem of een hartelijke betrekking op Hem hadden. Het tegendeel was waar. Zij haatten Hem. Regelmatig hielden zij raad, hoe zij hem vangen konden. Hoe zij Hem zouden kunnen doden. Het waren openlijke vijanden van Jezus Christus. Door hun inzettingen maakten zij ook het levende Woord van God krachteloos. In één van Zijn laatste redevoeringen keerde de Heere Jezus zich scherp tegen hen. Vlijmscherp, ontdekkend, aan de kaak stellend, waren Zijn woorden. Openlijk noemde Hij hen "dwazen, blinden, geveinsden, blinde leidlieden". En dit was geen uitschelden, gelijk dat bij ons mensen kan voorkomen, maar de waarheid zeggend. Zij stelden zich ook zo bewust onder het volk. Immers zij konden beter weten. Zij hadden de woorden Gods. Hun naam "schriftgeleerde" wijst daarop. Zij gaven zich er ook voor uit in de Schrift thuis te zijn. Zij lieten er zich zelfs op voorstaan.

Regelmatig komen we dat tegen, lezend de evangeliën. In de dagen van de Heere Jezus bleek hun grote invloed. Ook hun sterke zelfbewustzijn. Als kenners van de wet baken zij voor het volk de weg, die men moest gaan in getrouwheid aan de geboden Gods.

Het werk nu van de schriftgeleerden was driedelig. Als kenners der wet hadden zij de taak, de bedoeling der wet theoretisch uiteen te zetten. Zij droegen dus zeer veel bij tot de rechtsvorming onder Israël. Zij hadden de opdracht om de kennis van de wet bij te brengen en die eigen te maken. De taak van de leerling was om het geleerde, letterlijk en onveranderd in het geheugen op te nemen. Bij de rechtspraak waren ze ook betrokken, vandaar dat de schriftgeleerden ook zitting hadden in het Sanhedrin.

Onder het volk stonden zij in hoog aanzien, wat ook blijkt uit de naamgeving Rabbi. Mijn meester. Op die naamgeving en het gebruik daarvan stonden zij. Het vleide hen, wanneer het gehoord werd "rabbi, rabbi". Zij zagen zichzelf ook zo hoog staan, dat de eerbied, hun verschuldigd, zelfs ging boven de eerbied van een mens voor zijn ouders.

Het volk durfde hen niet te weerspreken. Men bleef hen eren. Al ging het geleerde verder dan Mozes en de profeten. En hoever ging het niet met hen. Het gegeven "gebod op gebod en regel op regel" werd ver overschreden. Telkens werden nieuwe gevallen omschreven en nieuwe bepalingen gemaakt. Aan de "overleveringen" der ouden werd geleidelijk aan meer waarde gehecht dan aan de wetten van Mozes. Door de inzettingen van mensen, werd het gebod van God krachteloos gemaakt.

De Heere echter, Die altoos ijvert voor Zijn eer, laat het door Zijn Zoon, in de hoogste Profeet en Leraar horen, hoe het oordeel des Heeren is over hen. En dat oordeel is zuiver, oprecht. Eén van de ergste dingen, die de Heere hen verweet was wel, wat we lezen in Lukas 11 : 52: "wee u gij schriftgeleerden, want gij hebt de sleutel der kennis weggenomen; gijzelven zijt niet ingegaan en die ingingen hebt gij verhinderd". Zij hadden de sleutel om de Heilige Schrift te openen en recht te verstaan laten vallen. Een sleutel is nodig om een deur te openen, om toegang te verkrijgen tot. De sleutel der kennis nu is de mogelijkheid of het middel om kennis te ontvingen. En wel kennis van de weg des

behouds. De nu door Jezus bedoelde sleutel spreekt van de rechte manier om de Heilige Schrift te lezen, te verstaan en goed toe te passen. Tot eer van de Heere en tot heil van de zondaar. De schriftgeleerden nu hielden zich niet aan de vereiste regel. Met de Schrift werd niet Schriftgetrouw omgegaan. Ook werd niet nagespeurd wat de wil des Heeren is. Wat de mening des Geestes is. En dat moet gebeuren. Die eis komt bijzonder tot hen, die met de Schrift omgaan en geroepen worden tot het geven van onderwijs. De schriftgeleerden weken in velerlei opzicht daarvan af. Hun eigen uitleg der wet, hun eigen profetie-uitleg, hun eigen Messiaans getuigen deed het Koninkrijk der hemelen sluiten voor mensen. Mattheüs 23 : 13.

Zelf wenste men ook niet binnen te gaan. Men liet dit niet alleen in woorden horen, maar ook in daden zien. Hoe erg. Hoe ontzettend. Zij gingen immers om met de Schrift. Zij lazen in de Schrift. Zij bestudeerden de Schrift. Zij onderwezen in de Schrift. Echter in hun houding, hun opstelling, in hun gezindheid bleek duidelijk hoe hun hart stond tegenover de Schrift. Wat kan de vijandschap groot zijn in de kerk. En dan bijzonder de vijandschap tegen de Heere van het Woord. Ook nu kan dat blijken. En die werkelijkheid is er, wanneer er is het eigenmachtig, eigenzinnig, eigenwillig omgaan met het Woord en zo bepalen, vaststellen hoe de weg ten leven is. Wat geloofd kan worden en wat gedaan kan worden. Het onderwijs nu, gegeven door de schriftgeleerden, en de wijze waarop, werd hen zwaar aangerekend. Het "wee u" werd over hen uitgesproken. Men sprak over Jezus als de verleider tot Pilatus, maar het woord van Jesaja moet ook op hen toegepast worden: "de leiders dezes volks zijn verleiders en die van hen geleid worden, worden ingeslokt".

Nu waren en zijn er ook andere schriftgeleerden. In de rede, waarin de Heere Jezus de Joodse schriftgeleerden bestrafte, zegt Hij: "Zie, Ik zend tot u profeten en wijzen en schriftgeleerden". Schriftgeleerden onderwezen, Mattheüs 13 : 52, in het koninkrijk der hemelen. Dat zij mannen, die het levende en krachtige Woord van God in de meest letterlijke zin van de Woord eten. Die heel de van God ingegeven Schrift weten te gebruiken om te onderwijzen, te wederleggen, 2 Tim. 3 : 16.

Het zijn schriftgeleerden, die wel onderlegd, in de Schriften, de Schriften begeren te openen. Het zijn mannen, die in de Schriften horen de stem van de Heere en wat God de Heere spreekt wensen door te geven. Die schriftgeleerden zijn 's Heeren gaven en daarmee vaart men wel!

..... Ds. M.C. Tanis.

De bazuin in de stad

7.

Een verwoestend kwaad.

Dezer dagen kwam er een rapport uit, dat onze belangstelling wel zeker mag hebben. Ik denk aan de nota, die van overheidswege verschenen is onder de titel "Alcohol en Samenleving".

Zo weet u meteen, waarover het gaat. Ieder, die enigszins op de hoogte is van de feiten rond het gebruik van alcohol, in de laatste jaren, zal begrijpen, dat er geen nota behoeft te verschijnen over het matig gebruik, maar juist over het drankmisbruik. Het onmatig gebruik wordt erin gesignaleerd en beoordeeld. Vanuit dat gegeven worden er maatregelen voorgesteld, die dienstbaar zijn om tot matiging te komen.

Uiteraard gaat het me niet om een verhaal over het totstandkomen van dit stuk. Ook niet om de toetsing van bepaalde beleidsvoorstellen. Daar zullen onze lezers in de regel niet zoveel interesse voor hebben. Het gaat me meer om het vraagstuk zelf. We kunnen beter zeggen: om het verwoestende kwaad van het teveel drinken. Dat moet ons wel bezighouden. Het is een steeds verder oprukkende ondeugd in onze samenleving, ook in onze eigen kringen. Helaas zijn er niet weinigen, die daar alleen maar een glimlach voor over hebben of die de toestand op dit gebied niet zo somber inzien. Zulken geven geen blijk oog te hebben voor de werkelijkheid, op dit gebied. Erger is nog dat ze hun verantwoordelijkheid tegenover God en

hij naaste niet beseffen. We zijn het verplicht tegenover onze naaste ons op deze zaak te bezinnen. Groot is de ellende, die door het drankmisbruik veroorzaakt wordt in eigen leven en dat van anderen. We zijn het schuldig tegenover Gods Woord, dat zo indringend waarschuwt tegen deze zonde. Daarom vraag ik aandacht voor de signalen, die in het genoemde rapport tot ons komen.

Hoe erg of het is.

Deze nota laat ons niet in het onzekere over de vraag, hoe het er nu met het drankgebruik in ons land voorstaat. Zij geeft een uitvoerige informatie ten aanzien van de situatie van de laatste 25 jaar. De gegevens brengen een treurige toestand aan het licht. Uiteraard is teveel drinken geen kwaad van deze tijd alleen. Dronkenschap en de gevolgen daarvan waren ook in vroeger jaren geen onbekende verschijnselen. Het was streeksgewijze verschillend, maar overal zag men van tijd tot tijd dronken mensen op straat. Toch was Nederland tot ongeveer 1960, vergeleken bij andere landen rondom, een eiland van matigheid op dit gebied. Dat is het nu allang niet meer, al zal dat zich niet zo voor ons oog openbaren in zoveel meer dronken mensen. Het blijft nogal eens vaak wat meer verborgen. De drinkgewoonten zijn inmiddels ook veranderd. Wat vroeger veelal buitenshuis gebeurde, vindt nu vaak in eigen huis plaats. Hoe dit zij, de feiten wijzen zonder meer aan, dat het drankgebruik in Nederland van 1960 tot 1985 per hoofd van de bevolking — van 15 jaar en ouder — 3x zo groot is geworden.

We behoeven niet zo lang naar oorzaken te zoeken. De eerste is ongetwijfeld de — vooral in het begin van die periode — toegenomen welvaart. Er kwam meer geld ter beschikking van de gemiddelde man. Voor een niet gering deel werd het aan drank uitgegeven. Daarbij is de drank naar verhouding van andere artikelen niet zo sterk in prijs gestegen. Niet vergeten zal moeten worden dat het aantal uren vrije tijd voor velen in die periode sterk toegenomen is, waarbij de mogelijkheden tot onderling contact en het — schijnbaar als noodzakelijk ervaren — drinken daarbij evenredig zijn toegenomen. Nu zegt op zichzelf het sterk vermeerderde drankgebruik nog niet alles. Ik acht het geen eer, maar het zou kunnen zijn dat een matig gebruik zich over meerderen in de bovengenoemde periode verdeeld heeft. Zo zou dus het toegenomen drankgebruik nog geen toegenomen drankmisbruik behoeven te betekenen. Welnu, dat laatste is een onjuiste conclusie. Cijfers in andere werken dan dit rapport tonen aan, dat het aantal zware drinkers in Nederland óók zeer toegenomen is. Vele tienduizenden vergooien hun leven aan de drank.

Voeg daarbij het toegenomen drankgebruik onder de jongere mensen. Ik wil maar één zin uit de nota overnemen, als het "cijfermateriaal" over de jongeren vermeld wordt: "Veel drinken bleek geen uitzondering te zijn: van de 17 en 18-jarige scholieren had 5% (9% van de jongens en 1% van de meisjes) bij de laatste gelegenheid 9 of meer consumpties — uiteraard in drankvorm! — gebruikt". Veel jongere mensen drinken sterke drank alsof ze het al jaren gewoon zijn. Moeten we hier niet zeggen: hoe ontstellend! Wie durft hier zo maar aan voorbij te gaan?

Van het één komt het ander...

Teveel drank heeft gevolgen, treurige gevolgen voor eigen leven en dat van anderen. We weten het. Gods Woord spreekt ervan op meer dan één plaats. We kunnen hier denken aan Jesaja 5, waar het "wee" over het afvallige volk wordt uitgesproken. Tot tweemaal toe wordt de drankzucht erbij betrokken. In vers 21 zegt Jesaja: "Wee dengenen, die helden zijn om wijn te drinken, en die kloeke mannen zijn om sterke drank te mengen". Tekenend zijn hier de woorden "helden" en "kloeke mannen". Die bedoeld worden, beschouwen zichzelf zo. Ze staan hun man in het drinken! In het vervolg wordt getoond hoe zulke drinkers het recht verkrachten. Zij rechtvaardigen de goddeloze om een geschenk en wenden de gerechtigheid van de rechtvaardigen af.

Drankmisbruik is een aanval op eigen gezondheid. Een leveraandoening, die een van de meest voorkomende ziekten bij teveel drank geconstateerd is, betekent alleen al honderden slachtoffers per jaar. Dan noemt dit rapport ook het aantal

ongelukken, dat jaarlijks geregistreerd wordt op rekening van de sterke drank. Wie dan ontdekt dat er de laatste tijd zo rond 5000 gewonden en doden per jaar vielen door dat soort ongevallen, moet wel zeggen, dat het erg is. En dan gaat het alleen maar over die gevallen, waarbij het verband tussen de drank en het ongeluk vast gesteld kon worden. In hoeveel gevallen zal het laatste niet kunnen gebeuren. Als er immers snel ingegrepen moet worden en patiënten met haast naar het ziekenhuis moeten worden gebracht, zal een onderzoek naar die oorzaak heel vaak uitblijven.

En dan: hoe is de misdadigheid in ons land gegroeid door het toenemende drankmisbruik! Veel strafbare feiten worden onder invloed van alcohol gepleegd. Gemiddeld is 25% van alle misdrijven door mannen gevolg van teveel drank. En moeten we hier niet denken aan het schandaal van het zgn. voetbalvandalisme? Het vernielen van stadions, treinstellen enz. op de zondagen, dat de topsport zijn hoogtij kent, is niet het minst aan het teveel consumeren van sterke drank te danken.

In de gezinnen.

Dit rapport is niet in onze lijn geschreven. We vinden hier geen verwijzingen naar de eigenlijke oorzaak van dit verwoestende kwaad in ons volksleven. De zonde wordt niet ontdekt. De weg tot matiging van het gebruik wordt wel gewezen in allerlei beleidsvoorstellen, maar gaat aan het wezenlijke voorbij: de wederkeer tot de Heere en Zijn Woord. Toch, al moeten we dat opmerken en betreuren: in dit rapport klinken wel signalen tot ons, die we niet achteloos voorbij mogen gaan.

De vraag moet hier wel gesteld worden: hoe is het in onze gezindte? Ik denk dan aan de rechterflank van de Gereformeerde gezindte. Als we eerlijk zijn, is er van het drankmisbruik in de meest orthodoxe plaatsen in Nederland in veel gevallen nogal wat te zeggen. Het is niet ongewoon, dat daar in niet geringe mate gedronken wordt. Ook is het niet vreemd, dat men er vreemd van opkijkt als er iets van gezegd wordt!

Er staat een opmerking in dit stuk, die onder ons zeker om zelf-onderzoek vraagt nml. dat de jongeren meestal leren drinken in het gezin. Is het vaak niet waar? Ook onder ons? Als de ouders voorgaan in het veelvuldig drinken... als er geen feestje meer kan zijn of er moet overmatig drank in allerlei vorm aanwezig zijn... als sommige recepties geen koffie meer bieden doch alleen alle soorten sterke drank... Het is veelvuldig te vermeerderen. Ik acht het een groot voorrecht als de ouders daarbij de wacht houden en zelf het voorbeeld geven. Van niet iedere drinker kan het gezegd worden, dat hij het thuis gemaakt is. Er zullen er zijn, die door een vader en moeder beweend worden, terwijl ze zelf het goede voor hun kinderen zochten. Toch zullen we hier met grote ernst toe moeten zien, dat we ten deze waken.

Niet dronken in wijn...

"En wordt niet dronken van wijn, waarin overdaad is, maar wordt vervuld met de Geest". We kennen die vermaning van de apostel Paulus. Beleven we die ook? Het staat middenin de opwekking tot de wandel in de godzaligheid. De grote weldaad voor de gelovige Efeziërs wordt erin getekend. Zij waren eertijds duisternis. Daar behoorde ook bij het leven in overdaad. Gedacht kan worden aan de heidense afgodsfeesten, waarbij de drank niet afwezig was. Bekering betekent ook een bekering van dát leven. De Heilige Geest vervult met beter dingen. Hij geeft de hoogste bezieling in de verheerlijking van God. Dat komt openbaar in het leven van de kinderen des lichts.

We mogen waardering hebben voor de pogingen van de overheid om tot matiging van het drankgebruik te komen. We worden geroepen om dat binnen onze eigen kringen te zoeken. Maar de boodschap van Gods Woord spreekt van de wederkeer tot God en Zijn Woord. Die boodschap mogen we en behoeven we niet aan de ergste slachtoffers van dit kwaad te onthouden. Het is de boodschap waarin Hij in het middelpunt staat. Die gekomen is om te zoeken en te zaligen wat verloren is: de Heere Jezus Christus. Genade spreekt van zaligheid voor arme zondaren. Genade herstelt ook het leven in de weg der bekering. We hopen dat er een verandering komt ten goede in ons volksleven in deze

zaak. Het drankmisbruik ook onder jongeren doet vaak vrezen, dat het eer erger zal worden. Alleen de boodschap van Gods Woord biedt het rechte uitzicht. Om ook de strijd te kennen tegen de zonde en te wandelen tot verheerlijking van God.

D. Slagboom.

Laus Deo

32.

Over de schepping van de mens.

De schuld op God schuiven.

Het is de moeite waard te weten hoedanig wij "in den beginne" geschapen zijn. Als wij vergeten hoe wij oorspronkelijk geschapen zijn, zouden wij de natuurlijke ellenden waarin wij verkeren, gemakkelijk op rekening van God Zelf kunnen schuiven. Goddeloze mensen menen dat alle gebreken van de menselijke natuur van God hun oorsprong hebben. Zij aarzelen niet om een geding tegen God aan te spannen "en de schuld waarvan zij terecht worden aangeklaagd, op Hem te schuiven".

Anderen gaan voorzichtiger te werk. Zij geven de schuld van hun gebreken niet rechtstreeks aan God maar aan "de natuur". Daarmee wil men dan zijn slechtheid graag verontschuldigen. Toch bedenken ook zij niet dat zij zodoende God Zelf (zij het wat meer bedekt) beschimpen. Zou het voor Hem niet smadelijk zijn, indien bewezen kon worden, dat in de natuur enige fouten zijn? Zo zoekt het vlees allerlei uitvluchten. Men meent dat de schuld van eigen falen op één of andere wijze op een ander geschoven kan worden.

Het zal er nu om gaan over de rampzaligheid van het mensdom zó te handelen "dat alle uitvlucht afgesneden wordt en de rechtvaardigheid Gods van alle beschuldiging bevrijd wordt". Daarom moet allereerst beschreven worden: de zuiverheid waarmee Adam begiftigd is geweest vóór de val.

In de eerste plaats geeft Calvijn toe dat Adam uit "aarde en slijk" genomen is. Daar had God een wijze bedoeling mee. Daarmee heeft Hij zijn trots willen betuigen. Hij wilde daarmee voorkomen dat de mens zich zou beroemen op Zijn voortreffelijkheid. Dáárom schiep Hij hem uit aarde en as. Maar anderzijds: God heeft Zich er toe verwaardigd dat aarden vat niet alleen te bezielen met natuurlijk leven maar ook gewild dat dit aarden vat de woonplaats zou zijn van een onsterfelijke geest. Adam kon zich daarom terecht beroemen op een grote mildheid van zijn Formeerder.

De onsterfelijke ziel

De mens bestaat uit lichaam en ziel. Wat is eigenlijk de ziel?

Calvijn omschrijft die als volgt: "Onder het woord ziel versta ik een onsterfelijk, maar nochtans geschapen wezen, dat het edelste deel van de mens is". In deze omschrijving spreekt hij dus drie dingen uit. Ten eerste: onze ziel is onsterfelijk. Ten tweede: zij is geschapen. Ten derde: zij is het edelste deel van de mens. De woorden ziel en geest betekenen volgens Calvijn in de Bijbel vaak hetzelfde. Als Salomo zegt: dat de geest weerkeert tot God, die hem gegeven heeft, dan bedoelt hij daarmee: zijn onsterfelijke ziel. Christus beval Zijn geest in de handen van Zijn Vader en Stephanus de zijne in de handen van Christus. Zij wilden daarmee belijden, dat wanneer de ziel de kerker van het lichaam is losgemaakt, God haar voortdurende Bewaarder blijft. God bewaart ook ná de dood van het lichaam de ziel van de Zielen in Zijn handen.

Nu zijn er mensen die ontkennen dat de mens een onsterfelijke ziel heeft. Calvijn kan dat wel begrijpen. Mensen stompen af, omdat zij van de Vader der lichten vervreemd zijn. Ze zijn door de duisternis verblind. Daarom zien zij ook niet dat ze na de dood zullen blijven voortleven. Toch worden óók zij van nature soms geraakt door het besef van hun onsterfelijkheid. Zij hebben immers een geweten dat onderscheid maakt tussen goed en kwaad. Dat geweten beantwoordt aan Gods oordeel. Dat geweten noemt Calvijn: "het ontwijfelbaar teken van een onsterfelijke geest". Dat geweten dringt immers tot de rechterstoel Gods door. Zij jaagt zichzelf door beschuldiging zelfs schrik aan. Dat vloeit niet uit het lichaam voort. Het lichaam wordt niet geraakt door vrees voor een geestelijke straf. Die vrees valt alleen op de ziel. Dat bewijst

dan ook dat die ziel een zelfstándig wézen heeft en niet zondermeer "een van Godswege in de lichamen ingegoten krácht"! Sommigen meenden nl. dat de ziel in de Bijbel nogal eens "geest" genoemd wordt "omdat zij een blasing is of een Godswege in de lichamen gegoten kracht". (het Hebreeuwse woord "Ruach" dat met "geest" vertaald wordt betekent nl. allereerst wind of adem).

Ook natuurlijke mensen hebben een zekere kennis en indruk van God. Hun ziel stijgt als het ware boven de wereld uit tot God. Als die ziel alleen maar een natuurlijke levenskracht zou zijn, dan zou zij immers nooit kunnen opstijgen tot de Bron van het leven, dat is: God zelf.

Er schuilt in de mens dus "iets dat van het lichaam onderscheiden is". Denk ook aan de voortreffelijke gaven waardoor de mens zich onderscheidt van de verstandeloze dieren, die geen ziel hebben.

De menselijke ziel doorzoekt de hemel, de aarde en de verborgenheden van de natuur. Zij omvat alle tijden met haar inzicht en herinnering. Zij bezit het vermogen ieder ding op zijn plaats te stellen en de toekomst op te maken uit het verleden. De ónredelijke dieren hebben ook wel een zeker besef van de dingen. Maar dat besef strekt zich niet verder uit dan de dingen die zich aan haar waarneming, zichtbaar of hoorbaar, voordoen.

Wat een voortreffelijke gaven heeft God aan de mens gegeven boven het redeloze vee! "De onzienlijke God en de engelen bevatten zij met ons verstand, iets wat allerm minst in het vermogen van het lichaam ligt. Wij zien in, wat recht, rechtvaardig en zedelijk is". Deze begrippen zijn verborgen voor de lichámelijke zintuigen. De menselijke ziel of geest is de zetel van dit inzicht.

Zelfs de slaap, waarin het menselijke lichaam als het ware in een bewusteloze toestand verkeert, getuigt van het bestaan van een, van het lichaam onderscheiden, onsterfelijke ziel. In de slaap denken wij aan dingen die nooit geweest zijn. Ja zelfs geeft God aan de ziel in de slaap voorspellingen van de toekomst. Als het ware buiten de zintuigelijke waarneming van het lichaam om.

Al deze gaven, deze krachten van onze ziel, roepen het uit dat er in onze ziel iets Goddelijks is ingegrífd. Iets wat ook onderscheiden moet worden van het lichaam.

Die de ziel niet kunnen doden

Voor de Bijbelschrijvers is het bestaan van de onsterfelijke ziel een werkelijkheid. Paulus vermaant in zijn brief aan de Korinthiërs, dat zij zich zouden reinigen van alle besmetting des vléses én des Géestes. Want zowel in het lichaam als in de ziel heeft de zonde haar zetel. Petrus schrijft in zijn brieven ook over de eeuwige zaligheid der zielen. Het beveelt zijn lezers hun zielen te reinigen. Slechte begeerlijkheden, zegt hij, voeren krijgen tegen de ziel. Hoe zouden wij dit alles moeten opvatten als er geen onsterfelijke ziel bestond, die een eigen bestáán, een eigen wézen heeft! Hoe zou Christus Zelf dan hebben kunnen zeggen: "Vreest niet voor degenen, die het lichaam doden en de ziel niet kunnen doden; maar vreest veel meer Hem, die beide ziel en lichaam kan verderven in de hel", Hoe zou Hij deze woorden hebben kunnen spreken, als de ziel een tegelijk met het lichaam afstervende natuurlijke kracht zou zijn?

En tenslotte: een zeer duidelijk bewijs voor het bestaan van de onsterfelijke ziel levert de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus: Christus verhaalt dat de ziel van Abraham en anderzijds dat de ziel van de rijke man aan huiveringwekkende kwellingen werd onderworpen.

Wordt vervolgd.
Instituut I, XV, 1, 2.
L.W. van der Meij V.D.M.

De weg Zijner getuigenissen

2.

Ds. De Vries begint het eerste hoofdstuk als volgt:

"In het voorjaar van 1985 verscheen een publikatie getiteld: "Man en vrouw in bijbels perspectief". Deze studie is het werk van een commissie die ingesteld werd door het hoofdbestuur van de Gereformeerde Bond. Het

boek is samengesteld door Ds. C. den Boer. De studie beoogt niet alleen in te gaan op de kwestie van de vrouw in het ambt. Dit vraagstuk wordt behandeld in het bredere perspectief van de plaats van de vrouw in de gemeente. In de studie wordt de vrouw in het ambt onder alle omstandigheden afgewezen. De manier waarop dit gebeurt, maakt echter een nogal tweeslachtige indruk. De afwijzing is meer gebaseerd op de nevenlijnen, die door het boek lopen, dan op de hoofdlijn. De rode draad die door het boek loopt, biedt allerlei aanknopingspunten om de ambten voor de vrouw open te stellen. In dit hoofdstuk hoop ik dat aan te tonen. Bovendien scheppen de aanbevelingen voor de praktijk, waarmee de studie besloten wordt, bij navolging ervan een situatie, die feitelijk neerkomt op een gedeeltelijke aanvaarding van de vrouw in het ambt".

De schrijver vraagt of er recht gedaan wordt aan de Schriftgegevens en meent van niet. Hij is helder in zijn betoog. Hij schrijft over Inclusieve representatie, Ambt en gemeente, Hantering van de Schriftgegevens ter bepaling van de plaats van het ambt, Fundament van het ambtelijk gezag en tenslotte over Ambt en bediening.

"Tenslotte" — aldus Ds. De Vries — "nog iets over ambten en bedieningen. Onze kerkorde kent n.l. naast de ambtsdragers ook personen, die in een bediening gesteld zijn. Bij de bedieningen gaat het om allerlei kerkelijke werkers als hulppredikers, catecheten, pastorale medewerkers, evangelisten etc. Voor een behoorlijk deel liggen de taken van de bedieningen, die in onze kerkorde voorkomen, op het terrein van het ambt. Tegen dit onderscheid tussen ambten en bedieningen vallen dan ook fundamentele bezwaren aan te voeren. Hoe is dit onderscheid Schriftuurlijk te rechtvaardigen? Het klassiek-gereformeerde kerkrecht kent dit onderscheid in ieder geval niet. In de studie speelt het onderscheid tussen ambten en bedieningen een grote rol. De auteurs van de studie zien juist in de bedieningen een mogelijkheid om de taak van de vrouw in de gemeente gestalte te geven. Volgens de aanbevelingen voor de praktijk kan een vrouw aangesteld worden als geestelijk verzorger in een ziekenhuis of verpleeginrichting, ze kan dienst doen als evangelist, ze mag catechese geven en op huisbezoek gaan. Gezien deze werkzaamheden mag zij ook toegang hebben tot de kerkeraadsvergaderingen. Het zal duidelijk zijn, dat hiermee een praktijk wordt voorgestaan, die inhoudelijk neerkomt op een gedeeltelijke aanvaarding van de vrouw in het ambt. Wanneer men trouwens van een functionele ambtsopvatting uitgaat, is het onderscheid tussen ambten en bedieningen feitelijk niet meer relevant. Wat is het verschil tussen een ambtsdrager, wiens ambtelijk gezag verankerd ligt in de inhoud van z'n werk en de functionele betekenis ervan, en een persoon die in de bediening gesteld is?

Het is dan ook goed te begrijpen, dat iemand als mevr. L. van Reijendam-Beek, die de studie recenseerde in het dagblad "Trouw", dit onderscheid totaal ontgaat. Zij schreef o.a.: "De studie meent tenslotte aan de bijbelse bedoelingen het meeste recht te doen door te pleiten voor een gedifferentieerde ambtsinvulling" (d.w.z. een ambtsopvatting volgens welke mannen en vrouwen op onderscheiden wijze het ambt dienen; de vrouw mag op haar wijze en met haar inbreng een ambt bekleden; F.d.V.). Wie deze studie grondig leest, moet wel tot de conclusie komen dat hier, hoe voorzichtig het één en ander ook geformuleerd wordt, feitelijk een wissel is omgezet. Dat is geen kleine zaak. Een van Gods Woord afwijkende visie op de plaats en taak van de vrouw in de gemeente staat vrijwel nooit op zichzelf. Het doet ons vrezen dat hier mogelijk meer aan de hand is. Of dat inderdaad het geval is, moet in het vervolg van dit boekje duidelijk worden."

Tot zover Drs. De Vries. Hij signaleert hier feiten, die ook in onze kerken voorkomen, zoals het geven van catechetisch onderwijs door een vrouw, het vervullen van het scribaat van een kerkeraad. Dat is geen ambtelijke arbeid, zegt men dan. Laat de kerk op haar hoede zijn!

Het tweede hoofdstuk heeft de volgende onderverdelingen: De scheppingsordeningen, De vrouw als moeder, Taken voor de vrouw buiten het moederschap, en: De scheppingsordeningen en het verstaan van de Schrift. We citeren het laatste gedeelte van dit hoofdstuk:

"Wanneer we buigen voor de Schrift zullen we ook op het punt van de scheppingsordeningen het pand bewaren dat ons is toebetrouwd, ook al moet dat dwars tegen de stroom van de tijdgeest in. Wat dat voor de gehuwden betekent, is wel bijzonder mooi verwoord in de antwoorden die zij volgens het klassieke formulier moeten geven op de vragen die hen bij de inzegening van hun huwelijk gesteld worden. Laat er toch een eenheid in leer en leven zijn. Weinig dingen doen de kerk zoveel afbreuk dan een rechtzinnige belijdenis zonder een levenswandel die daarmee overeenstemt. Er wordt in onze dagen — zeker ook in hervormd-gereformeerde kring — veel gesproken over de opdracht tot evangelisatie. Paulus schreef aan de Filippenzen: "Doet alle dingen zonder murmuring en tegenspreken; opdat gij moogt onberispelijk en oprecht zijn, kinderen Gods zijnde, onstraffelijk in het midden van een krom en verdraaid geslacht, onder welke gij schijnt als lichten in de wereld" (Filip. 2 vers. 14, 15).

De opwekking heeft zeker ook te maken met het leven naar Gods scheppingsordeningen. Uit Rom. 1 blijkt wel hoe verworden in dit opzicht de toestand van het toenmalige Romeinse rijk was. Het is een bekend feit, dat de snelle uitbreiding van de christelijke kerk in de eerste eeuwen van haar bestaan mede te danken is geweest aan de diepe indruk die het huwelijks- en gezinsleven van de christenen op hun heidense omgeving maakte. Een levenswandel naar Gods scheppingsordeningen is een krachtig middel tot verbreiding van het Evangelie. Wanneer we de leer der waarheid met een godzalige levenswandel zowel binnen als buiten het huwelijk versieren, zal daar ook nu nog een krachtig appél op de buitenwereld van uitgaan."

B.

N.B. Het eerste artikel stond in het eerste nummer van de lopende jaargang van ons blad. Tot mijn spijt is de opname van dit tweede artikel vertraagd. We hopen er voor te zorgen, dat de volgende artikelen aaneensluitend geplaatst worden. Daarbij gaat het ons niet om de controverse tussen drs. De Vries en andere schrijvers, maar om zijn positieve bijdrage in het spreken naar het Woord des Heeren. Het doet ons goed uit Hervormde kring zulke geluiden te horen. Dat heeft ons ook wel wat te zeggen.

B.

Voor de jeugd

Nehemia 28

"En aan zijne hand bouwden de mannen van Jericho; ook bouwde aan zijne hand Zakkur, de zoon van Imri....."

Neh. 3 : 2.

Beste jongelui!

De vorige keer hebben we gezien dat men begon met de herbouw van de muur van Jeruzalem. De hogepriester met zijn familie gaven het goede voorbeeld. En een goed voorbeeld doet volgen, zeggen degenen die spreekwoorden gebruiken. We hebben ook gehoord dat er 42 ploegen waren die aan de herbouw en verbetering van de muur deelnamen. 42 bouwploegen! Dat is geen kleinigheid. Het opmerkelijke is, dat er steeds staat "en aan zijne hand bouwden"..... "en aan hunne hand bouwden of verbeterden" enz. Dat wil heel eenvoudig zeggen dat zij hand aan hand werkten. Je kunt het ook zó zeggen: Zij werkten elkaar in de hand. Zij werkten elkaar niet tegen, bij de herbouw van Jeruzalems muur, bij de herbouw van de kerk. Want daar is Jeruzalem toch altijd een voorbeeld van en dat tot in de hemel toe. Denk maar eens aan het nieuwe Jeruzalem waarover in het boek Openbaringen gesproken wordt.

Dat zij hand aan hand werkten geeft een stukje eenheid te kennen. En dat is toch een schone zaak. We belijden elke zondag: Ik

geloof een heilige algemene Christelijke kerk. Je kunt er over twisten of met het cursieve woordje "een" een telwoord wordt bedoeld, namelijk dat er maar één kerk is, dan wel of het een onbepaald lidwoord is, zo in de geest van "daar is ook nog een kerk". Zeker is dat er in werkelijkheid maar één kerk is. Dat leert de bijbel duidelijk. Het is één lichaam onder één Hoofd. Het is één tempel en ga zo maar door. Ik wil in de belijdenis daarom het woordje één maar graag als een telwoord zien. Daar is in feite maar één kerk en geen twee of drie of..... Daar is als het er op aan komt ook maar één doop, één geloof, één Heere. Dat zijn duidelijke gegevens.

Men heeft in de nieuwe vertaling van de geloofsbelijdenis het woordje "een" vervangen door "de". Zodat velen tegenwoordig lezen: "Ik geloof de kerk." Dat zal men wel goed bedoelen, maar ik geloof dat deze z.g.n. verbetering een weg is die niet bewandeld moet worden. Want op deze wijze komen we de roomse kerk in het gevlj. De roomse kerk die ook de twaalf artikelen heeft, belijdt:..... "ik geloof in de kerk". Ze bedoelen daarmee dat niet het woord van God het laatste woord heeft, doch dat dit bij de kerk ligt. Aan de top van de roomse kerk staat de paus. En zoals hij het zegt, zo is het, ook al is zijn spreken in strijd met het Woord van God.

Dat we deze dingen schrijven is geen spijkers zoeken op laag water, maar het gaat hier over beginselen, die we onverkort moeten handhaven, om niet in verkeerde vaarwateren terecht te komen.

In dat "hand aan hand werken" die de eenheid symboliseert, zit iets aantrekkelijks, iets wat tegenwoordig helaas ver te zoeken is. Want inplaats dat eenheid de kerk, wat zijn openbaring betreft, siert, is er een grenzeloze verdeeldheid. Velen noemen zich "gereformeerd" en staan als kempfanen tegenover elkaar. Men spreekt veel over eenheid en dat die gezocht moet worden, doch in de praktijk wordt de verdeeldheid steeds groter. Hoe dit toch komt? Omdat we allemaal graag "onze" kerk bouwen en daardoor afbreuk doen aan het koninkrijk Gods. Als het over de schuld gaat, die aan de verdeeldheid ten grondslag ligt, dan wijst men altijd naar de ander, en niemand komt persoonlijk in de schuld. Ik geloof als dit eens meer gevonden werd, dit het begin van de eenheid zou zijn. En dan geen schuldbelijdenis in de mond, want dat is erg goedkoop en wordt ook nog wel genoeg gevonden. Doch een schuldbelijdenis met het hart. En dat is een vrucht van de werking van de Heilige Geest. Dat kan niemand maken, al is een ieder daarvoor verantwoordelijk. Als dit meer gevonden werd dan zou er een buigen zijn onder God en ook een samen optrekken in de dienst van God. Er zou dan ook van de kerk meer uitgaan. Eenheid maakt macht. Verdeeldheid ontkracht.

En toch: "Ik geloof één heilige algemene christelijke kerk". Ondanks alle verdeeldheid is er toch de eenheid. Doch de lijn van de eenheid is een andere dan die door ons wordt getrokken. De ene kerk is de ware kerk. Het geheel van uitverkorenen, dat door de Zoon van God, uit het ganse menselijke geslacht, door Woord en Geest, in enigheid des ware geloofs, tot één gemeente vergaderd wordt. Wie daar een levend lidmaat van is, heeft een goed kerkelijk onderdak. Dat is elke lezer te gunnen, en God kan een ieder dit geven. Doch hij moet er wel om gevraagd worden. Niet dat het om ons vragen gegeven wordt, want dan zou er in het vragen een zekere verdienstelijkheid liggen, doch omdat het de weg is, waarlangs de Heere deze weldaad een zondaar wil doen toekomen.

Als er in dat "werken hand aan hand" een schone eenheid mag worden gezien, er is onder die werkers ook verscheidenheid. Verscheidenheid is geen verdeeldheid. Dat moet wel goed onderscheiden worden. Als er over verscheidenheid gesproken wordt, wil dat zeggen, dat niet alle bouwers eender waren. Daar was verschil in vermogen, in aanleg, in beroep, in gaven enz.

Dit kunnen we zien als we langs de bouw-ploegen gaan. In vers 4 wordt gesproken over Meremoth, de zoon van Uria. In vers 21 komt

zijn naam weer voor en dan bij een ander gedeelte van de muur. Dat wil zeggen dat deze man in de herbouw een dubbel aandeel heeft gehad. Hij wordt geacht een vermogend mens geweest te zijn. Iemand die veel gegeven was. En van iemand die veel gegeven is, wordt ook veel gevraagd. Doch Meremoth, de zoon van Uria verstond zijn roeping. Hij maakte er zichzelf niet met een koopje van af. Zou hierin ook geen les zitten voor vandaag? Want ook nu heeft niet iedereen evenveel. Je hebt rijke en minder rijke mensen. Die zijn er in het koninkrijk Gods altijd geweest. Doch degenen die vermogend zijn moeten daarmede de zaak des Heeren dienen. En dan niet om daar de man of vrouw mee te worden, zoals dit bij Ananias en Saffira het geval geweest is, doch omdat de Heere het zo waard is. Dan is men geen gedwongen gever, ook geen eerozoekende gever, doch een blijmoedige gever. En die heeft de Heere lief. Want hij geeft uit liefde tot de Heere. Het is een voorrecht als men zo op de steigers van de kerk mag staan.

In vers 5 komen we weer andere mensen tegen. Zij worden de Tekoieten genoemd. Zij vormden een bepaalde familie. Doch in een familie zijn alle familieleden niet hetzelfde. Dat kan in de loop der jaren ver uit elkander lopen. Iedereen weet dat. In een bepaalde familie kan de één rijk worden, terwijl de ander met hard werken het toch niet zo ver in het leven brengt. Zo was het blijkbaar ook met die Tekoieten gesteld. Want er staat dat de voortreffelijken van de Tekoieten hun hals niet brachten onder het juk. Zij gevoelden zichzelf bepaald te voornaam om hun handen ook uit de mouwen te steken. Zij hadden in het opbouwwerk geen zin. Dat is natuurlijk geen best teken. Zij lieten de minder bedeeden in hun familie het werk doen.

We moeten konstateren dat de voortreffelijken van de Tekoieten niet met ere worden genoemd. Integendeel! Hier de toepassing te maken lijkt mij niet zo'n moeilijke zaak. Want dat soort mensen kom je in het koninkrijk Gods ook nu nog tegen. Ze zouden het heel goed kunnen doen, namelijk een steentje bijdragen. Maar ze hebben voor het koninkrijk Gods geen cent over. Het is hun eigenlijk niets waard. Dat is natuurlijk niet best. Men moet de zodanigen onder de gierigaards rekenen en die staan in de bijbel niet hoog aangetekend. Want ze worden op een rij gezet met dronkaards, overspelers, lasteraars en meer van dat soort.

Er is een oude bijbelvertaling, die reeds lang was verschenen voor de statenvertaling, en daar hebben de vertalers bij deze tekst een bepaalde kanttekening geplaatst, ontleend aan de ogen van een dobbelsteen. Daar stond dan geschreven: Een en twee die hebben niet. Vijf en zes, die geven niet. Drie en vier die geven vrij. De bedoeling is wel duidelijk. Een en twee zijn de lage ogen, dat zijn de armen, daar kun je het niet van verwachten. Vijf en zes dat zijn de hoge ogen, of te wel de rijken. Daar zou je van kunnen verwachten, doch die doen het niet. Drie en vier dat is de middenmoot, de gewone man en daar komt het van. Ik geloof dat deze kanttekening vandaag nog geldt in veel gevallen. Ik schrijf in veel gevallen, want alle mensen kun je natuurlijk ook weer niet over één kam scheren. In verband met een kerkbouw hoorden we laatst de volgende opmerking: Een derde heeft het niet, en een derde geeft het niet, zo dat het van de rest, ook een derde, komen moest.

Een ieder "die zijn hals weet te brengen tot de dienst des Heeren" zal weten dat Zijn juk zacht is en Zijn last licht. Bij de bouwplieg, bestaande uit de Tekoieten, is dus voor deze en gene ook wel het een en ander te leren.

We gaan verder naar de volgende ploeg. Overal wordt hard gewerkt. Niet overal zijn bijzonderheden van te vermelden. Bij vers 8 echter wel. Want daar wordt gesproken van goudsmiden. Die deden blijkbaar ook niet allemaal mee. Maar Uzziel, de zoon van Haharja, een der goudsmiden, deed wel mee. Het bouwen was niet bepaald zijn vak. Maar die dienst des Heeren was hem meer waard dan goud. Dat lees ik uit de tekst af. Daar staat ook een zekere Hananja vermeld, de zoon van een apotheker. Als er over een apotheker gesproken wordt, zal je wel niet

moeten denken aan een moderne apotheek, doch aan een zalfbereider, zoals men die in die tijd kende. Het was op alle manier, om in zalftermen te spreken, een man waar een goede reuk van uit ging.

We hebben inmiddels weer heel wat gezien en gehoord. Dit zal ons wel duidelijk zijn dat God alles en allen in Zijn dienst gebruiken kan. Hooggeplaatsten en lagergeplaatsten, meer en minder bedeeden, ook goudsmiden en apothekers, 't geeft uiteindelijk niet wie of wat je bent, als je maar liefde in het hart hebt tot de dienst des Heeren. Dan zal dit in de werken tot openbaring komen. Elke boom wordt tenslotte aan zijn vrucht gekend. En dat zijn geen woorden maar daden. Eén pond daad is meer dan een vracht praat.

Laten we het voor ditmaal hierbij houden. De volgende keer gaan we onze reis langs de bouwers vervolgen. Het lijkt mij toch wel een nuttige bezigheid.

Tenminste, voor een ieder die wat leren wil. Als je niet weet wat je doen moet, ga je de muur van Jeruzalem maar langs. Mogelijk is er nog een gaatje, of liever: er is zeker wel een gaatje, waar u ook aan het werk kunt. Door werken zijn de eeuwen door de kerken gebouwd. Niet door niets doen.

De hartelijke groeten van jullie aller vriend,
Ds. H.C. v.d. Ent.

Sprokkelhoutjes

Zo heet een boekje van ongeveer 110 blz. met 51 gedichten, ingedeeld als volgt: I. Ter inleiding (3 gedichten), II. Van het kerkelijk jaar (14), III. Rond het kerkelijk leven (17), IV. In de stilte der natuur (9) en V. Van alles wat (8 gedichten).

We zouden graag een en ander uit de bundel willen overnemen, maar moeten ons beperken tot het laatste gedeelte van het tiende gedicht:

Achter het Bloed van het Lam.....

Met God in gemeenschap, achter het Bloed, is 't allerhoogst' en eeuwige goed!

Kostbaar dit Bloed, oneindig in Prijs: steeds van Gods liefde tastbaar bewijs.....

Kostbaar dit Bloed, hoe heerlijk, hoe waard, dat op het hoogst Gods liefde verklaart!

Kostbaar dit bloed, gedaan aan de post, dat van de schuld voor altijd verlost.....

Kostbaar dit Bloed, de stof voor het lied: 't Lied van het Lam, dat eeuwig geschied!

Berende zondaar, kom tot dit Bloed, dit wondere heil, nameloos zoet.....

Vrezende zondaar, zoek in dit Bloed schuiling en dekking voor uw gemoed!

Schuldige zondaar, wacht dan toch niet: vlucht tot dit Bloed, dat veiligheid biedt!.....

Alléén slechts dit Bloed redt van de dood: zonder dit Bloed, voor eeuwig in nood!

Vlucht tot dit Bloed, ja wie gij ook zijt! Nu is het heden, nu nog de tijd.....

De gedichten zijn van mej. M. Blonk, Leidsestraatweg 16a, Woerden, tel. 03480-11317. Mogelijk hebben de gedichten geen literaire waarde, maar ze spreken wel naar het hart. Ze geven weer wat er leefde in het hart van de dichteres en daarom spreekt zij allen aan, die de taal van de gedichten verstaan. Men zal er ook zeker geen spijt van hebben, wanneer men het boekje aanschafft. Het is ook een mooi boekje om anderen ten geschenke te geven. Het kost f 10.- en is te bestellen bij mej. Blonk. De gedichten zijn overgenomen uit de "Bethlehemcode", het orgaan van de Gereformeerde Gemeente te Woerden en zijn uitgegeven ten bate van de kerkbouw van deze gemeente.

B.

Boekbespreking

Boeken van uitgeverij Stark-Textel
Postbus 302, 1794 ZG Oosterend N.H., tel. 02223-661-495.

1. **Pietje, Mini, Knor, Hoppe** door L. Janse. Dit zijn vier boekjes uit de serie *Klein maar dapper*, die in totaal uit 16 deeltjes zal bestaan. In deze vier boekjes gaat het over een

musje, een shetlandpony, een biggetje en een duinkonijn. Al deze dieren vertellen hun gezellige, boeiende en leerzame verhaal voor de kinderen vanaf de leeftijd van ongeveer 4 jaar. De boekjes zijn voorzien van vele illustraties, uitgevoerd met fraaie volkleurenomslag en gedrukt in grote letters.

De schrijver weet de kinderen zeker te boeien als hij allerlei belevenissen van deze kleine dieren vertelt en daarbij ook in aanraking brengt met andere dieren. Deze boekjes nemen de kinderen meer naar de dierenwereld en wekken belangstelling op voor allerlei dieren en vogels. We kunnen ze van harte aanbevelen. Elk boekje telt ongeveer 42 pagina's en kost gebonden f 6,20.

2. **Tekkie de tekkie, deel 2** door M. Quist.

Dit is een boekje van 60 pagina's voor kinderen tot tien jaar. Het gaat over Kees en Ria en hun belevenissen met het hondje van opa en oma. Het is alles erg leuk beschreven. Kinderen zullen het fijn vinden dit boekje in hun bezit te hebben. Er wordt in dit boekje op een gepaste wijze gesproken over de Heere en het voorrecht om een kind van de Heere te mogen zijn.

Het boekje kost gebonden f 7,90.

B.

In Zijn armen de lammeren door Cornelius Lambregtse.

Uitgeverij T. Wever b.v., postbus 59, Franeker, tel. 05170-3147.

Van dit boek is kort geleden de tiende druk verschenen. De eerste druk zag in december 1971 het licht. We hebben indertijd een recensie van dit boek in ons blad opgenomen. De schrijver tekent het leven van Fransje Westrate. Deze is de hoofdfiguur in het boek. Het verhaal speelt zich af op Zuid-Beveland. De schrijver kent de bewoners, het landschap en de natuur. Hij kent ook de godsdienstige inslag. Hij bekijkt deze kritisch. Hij neemt ons onder het vertellen mee. Het boek heeft de aandacht getrokken, zodat er regelmatig een nieuwe druk verscheen.

We vermoeden dat het ook bij vele lezers van ons blad niet onbekend is. Het is duidelijk dat de schrijver de godsdienstige gezindheid van de mensen op Zuid-Beveland beoordeelt vanuit zijn gezichtspunt. Of hij dat juist gedaan heeft kan alleen goed nagegaan worden door iemand die daar goed bekend is. Maar het kan wel worden gezegd dat de schrijver ons wat heeft te zeggen. Het is goed dat we het lezen en er kennis van nemen, wanneer het boek ons nog vreemd is. Laten we daarbij -dat geldt ook voor andere boeken- Gods Woord als toetssteen gebruiken en bidden: Maak in Uw Woord mijn gang en treden vast.

Het boek telt 352 blz. en kost als paperback f 22,75.

B.

Het testament van Abigaël Gerbrants 2.

En toen zij zag, dat de grote smart van haar moeder niet verminderde, voegde zij aan de voorgaande woorden nog deze kostelijke redenen toe: O mijn moeder, ween niet, wij zijn uitverkoren tot het eeuwige leven en bemind eer de grond van de wereld gelegd was; ik leef niet, maar Christus leeft in mij en dat leven, dat ik nu leef in het vlees, dat leef ik in het geloof des zoons Gods. Die mij liefgehad heeft, Die voor mij gestorven is, Die ik nu van verre zie, maar als ik bij Hem kom, zal ik Hem aanschouwen van aangezicht tot aangezicht.

Zij riep luide en sprak: O mijn vader en moeder, ik heb de goede strijd gestreden, de loop voleindigd en het geloof behouden; nu is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, die de Heere mij geven zal in die dag, als Hij verschijnen zal als een rechtvaardig Rechter, niet alleen mij, maar allen die Zijn Naam liefhebben.

Lieve vader, nu zijn wij kinderen Gods en het is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Maar wij weten, dat als Hij zal geopenbaard zijn, wij Hem zullen gelijk wezen, want wij zullen Hem zien gelijk Hij is. Want ons leven is met Christus verborgen in God. Toen ik hierop haar aansprak: O mijn doch-

ter Abigaël, houd dit fundament vast, antwoordde zij wenende: O mijn Vader troost mij zeer; de Geest geeft getuigenis met onze geest, dat wij kinderen Gods zijn. En als wij kinderen Gods zijn, zo zijn wij ook erfgenamen Gods en door die Geest bidden en zeggen wij Abba Vader en ik zuchtte naar Hem met uitgerekte halze.

Op deze en andere woorden vroeg zij het Testament van haar moeder en las en liet lezen door haar moeder en een ouderling het gehele hoofdstuk 2 Corinthen 5. En zeide: als deze tabernakel gebroken wordt, hebben wij een gebouw bij God, een eeuwig, namelijk een huis, dat zonder handen gemaakt is; daarom met vurige woorden zeggende: Daarom moet dit verderfelijke aandoen het onverderfelijke en dit sterfelijke het onsterfelijke, want ons burgerschap is in de hemel, waaruit wij onze Zaligmaker Jezus Christus verwachten, Die onze vernederde lichamen veranderen zal, opdat ze gelijkvormig worden aan het heerlijke lichaam van Jezus Christus. O, met welke krachtige werking heeft Hij daarmede Zichzelf alle dingen onderworpen.

Zij zeide ook tot haar bedroefde moeder: Wees over mij verblijd, want ik heb mijn Bruidegom gezet als een zegel op mijn hart. De liefde is sterk als de dood. Zij brandt als de hel. Vele stromen der wateren kunnen haar niet uitblussen. Dikwijls riep zij uit: O, dood waar is uw prikkel, o hel waar is uw overwinning? Maar God zij gedankt, Die ons de overwinning gegeven heeft in Christus Jezus. Welke Christus het Lam Gods is, dat de zonde van de gehele wereld draagt. Hij heeft het handschrift der zonden, dat tegen ons was, in stukken gescheurd en heeft de overheden en machten in het openbaar ten toon gesteld en daar over hen getriomfeerd. Na deze heerlijke redenen wendde zij haar droevige ogen naar mij en sprak: O vader, ik heb nog een Vader in de hemel, hetzij ik leef, hetzij ik sterf, ik behoor Hem toe, Romeinen 4 : 8. Daarop zeide haar vader: Wel, mijn dochter, daarop wil ik u kussen. En toen zij een kus ontvangen had, sprak zij met deze woorden, Hooglied 1 : 2: Hij kuste mij met de kussen Zijnsmonds. Ja, de vader kuste de verloren zoon op de wangen in het hart, Lukas 15 : 10.

Daarop zeide hij: Mijn dochter, denk aan de kus, waarop zij antwoordde: Ja, mijn vader, zonder die Vaderlijke kus zijn wij eeuwig verloren, want zou God de zonden toerekenen dan kon niemand voor Hem bestaan. Noach ging in de ark en hij vond genade bij God, Genesis 6 : 8. Want uit genade zijt gij zalig geworden en dat niet uit u, maar het is Gods gave; opdat niemand roeme, Efeze 2 : 9, 10. Want wij zijn Zijn maaksel, geschapen tot goede werken. Die Hij ons van tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.

Want niet zij zullen ingaan in het koninkrijk Gods, die daar zeggen: Heere, Heere, maar die daar doen de wil des hemels Vaders, Mattheüs 7 : 2. Daarom sprak Christus tot Petrus, toen deze Hem vroeg: Heere, wat zal ons dan geworden, wij hebben alles verlaten en zijn U nagevolgd? Christus antwoordde:

**PLAATST UW
FAMILIEBERICHTEN
IN BEWAAR HET PAND**

**WORDT HET WEER
EEN MAATJE
GROTER?**

Nee, natuurlijk niet!
Die pondjes moeten er gewoon vanaf!
Onze plantaardige vermageringstabletjes helpen U hiermee op een verantwoorde wijze!
Kuur voor een maand f 20,-.

**DROGISTERIJ
SIKKING**

Barvoetestraat 5,
2011 WL Haarlem
Tel. 023 - 312882/
324606.
Postgrip 190609.

**WESTKAPELLE
TE HUUR**

Vakantiehuis en luxe sta-
caravan op zeer mooi en
rustig plekje op boerde-
rij bij het strand.
Telefoon 01187 - 1441

STICHTING
REFORMATORISCHE
HULPAKTIE
WOORD EN DAAD

**WOORD
EN DAAD**

MENSEN HELPEN MENSEN, DAT HELPT!
**ONDERVOEDING / ZIEKTEN
ANALFABETISME
SLECHTE HUISVESTING**
Samen kunnen we daar veel aan doen.
Daarbij is ook
UW HULP NODIG!

Steen een eigen projekt voor f 25,- per kwartaal.
Informatiebulletin wordt u op aanvraag toegezonden.

WAT IS OORSPRONKELIJK GESCHREVEN?

De brochure 'God geopen-
baard in het vlees' van de be-
kende rev. T.H. Brown van de
TBS, laat duidelijk zien dat de la-
ter gevonden 'oudere' hand-
schriften, lang niet altijd de juis-
te tekst hebben,
28 pag f 3,50

**De Heilige Schrift en haar ge-
zag**
door drs. W. van den Hoorn, een
bezonnen antwoord op de stel-
lingen van de moderne Schrift-
kritiek, 64 pag. f 6,95

Te bestellen bij de boekhandel
of rechtstreeks, bij

**GEREFORMEERDE
BIJBELSTICHTING**
ANTWOORDNR. 18 3300 WB DORDRECHT

Wel eens op
TEXEL
geweest?

Beslist de moeite waard.
Bos, duinen, zee, vogel-
broedplaatsen,
visgelegenheden, etc.,
en ... rust.

U kunt op
'DE VERRASSING'
gebruik maken van
volledig pension voor
groot en klein.

Prijzen v.a. f 270,- p.w.
Of u kunt kiezen voor
een bungalow met alle
comfort of sta-caravan.

Voor 60-plussers
speciale voor- en
naseizoenprijzen.

Vraag vrijblijvend onze
kleurenfolder aan.
Tel. 02223-661 of 391.

**Vitamine E 100 i.e.
per capsule.
Een bijzondere
vitamine!**

Goed bij o.a.: hartklach-
ten, aderverkalking, been-
krampen, in de menopau-
ze, bij suikerziekte, spat-
aderen, winterhanden en
-voeten, etc.
200 capsules: f 20,-.

Informatie:
Tel. 08380-38294.
(s' Avonds van 6-10 u. Maan-
dag de gehele dag).
Elleboog 8, 6713 KP Ede.

**Reform en
Kruidenmarkt**

Postbus 560,
4200 AN Gorinchem
Telefoon 01830 - 24288
Postbank 30.20.900
ABN 50.98.11.566